

ГЛАВА V

Последиците

Втората световна война, най-големият конфликт в историята на човечеството, оставя след себе си много дълбоки и неизличими следи.

Целта на тази глава е да представи по-отблизо някои от последиците чрез следващите извори, като се започне от броя на ранените и убитите, мине се през насилствената миграция на населението по време на войната и след нея, и се стигне до знаците на политическите промени в повечето страни от региона. Поради липсата на място някои последици от войната са засегнати само бегло или изобщо са пропуснати. Такъв е случаят с промените в етническата структура на населението, военната разруха и следвоенното възстановяване, наказанията на колаборационистите след войната, политическите промени и гражданската война в Гърция.

Va. Загубите от войната и жертвите на войната

V-1. Енвер Ходжа на мирната конференция в Париж, за жертвите и материалните загуби на Албания

Жертвите на нашия народ бяха огромни. От население един милион души, 28 000 бяха убити, 12 600 ранени, 10 000 бяха политически затворници в Италия и Германия, а 35 000 – накарани да работят принудително; от 2500 градове и села в Албания 850 бяха разрушени или изравнени със земята. Всички комуникации, пристанища, мини и електростанции бяха разрушени, нашето земеделие и добитък бяха разграбени, и цялата ни национална икономика съсипана. От друга страна, врагът претърпя следните загуби: 53 639 италианци и германци бяха убити, ранени или пленени; разрушени бяха около 100 танка и бронирани коли; 1334 оръдия и мортири, 1934 камиона и 2855 картечници бяха пленени или унищожени, да не споменаваме пушките, мунициите и складовете, които бяха унищожени или пленени.

O'Donnel, p. 13.

Напълно достоверен ли е този извор? Обяснете позицията си.

► И 50. 17 ноември 1944 г.

Епопеја е Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare e Popullit Shqiptar, 1939-1944.

Тази картина от Букурош Сейдини припомня моменти от освобождението на албанската столица Тирана от страна на партизаните.

V–2. Швейцарски журналист за опустошението на Подгорица

Подгорица представлява ужасяваща гледка! Този град, който бе напредничав и красив преди войната, с население от 15 000 жители, бе бомбардиран петдесет и два пъти от англо-американските самолети и бе на практика унищожен. Изненадващо е, ако видите някой от редките жители, който си пробива път през руините; повечето са в дрипи, без обувки, без осветление. И жи-

веят в руините почти без никаква храна. Ужасяваща е мисълта за това как тези нещастни хора ще преживеят зимата.

Selhanović, p. 14.

Таблицы

1. Броят на хората, убити в Югославия, разпределени по националност

Националност	Коџовиќ (1985)	Џерјавиќ (1989)
Сърби	487.000	530.000
Черногорци	50.000	20.000
Хървати	207.000	192.000
Мюсюлмани	86.000	103.000
Словенци	32.000	42.000
Македонци	7.000	6.000
Други	145.000	134.000
Общо	1.014.000	1.027.000

Žerjavić, pp. 14, 57.

 Висшият служител на Международната лига на дружествата на Червения кръст в Женева, Ф. Ж. Роажон, който посещава Подгорица непосредствено след войната, описва как тя изглежда в този период. Роажон публикува статия под заглавие „Черна гора – малка държава, оцетена от войната“ в *La Tribune de Geneve*, на 11 октомври 1945 г.

 Първата оценка на броя на жертвите от Втората световна война в Югославия се появява в доклада на Съвета по репарациите на югославското правителство. Неин автор е студентът по математика (!) Владета Вучкович, на когото е дадено време от две седмици за изпълнението и завършването на такава сложна задача, заедно с инструкцията „броят да бъде извънредно голям и да бъде обоснован научно и статистически“. Оценката му на демографските загуби (която включва убитите и спадът в нивото на раждаемостта, причинено от войната и емиграцията) е 1,7 милиона, но в крайния вариант на текста този брой е посочен като жертви, което било възприето за загинали във войната. Таблицата се основава на по-нови оценки от Боголюб Кочович и Владимир Жерявич (съответно сръбски и хърватски автор). Точността на тези числа все още се проучва. Например Словенският институт за съвременна история понастоящем се намира в разгара на изследователски проект, който вече сочи, че оценката на словенските жертви е твърде ниска. Авторите (Т. Томиншек, М. Шорн и Д. Дубая) вече са установили имената на 87 000 жертви.

2. Загубите на Гърция по време на Втората световна война

	Загуби	Предвоенни стойности	Загуби (%)
Човешки жертви			
Смъртни случаи (1940-1944)	475.000	7.335.000	6,5
Материални загуби			
Работен добитък	855.000	2.005.000	42,6
Овце, прасета, птици	12.305.000	24.840.000	49,5
Гори	5.000 km ²	19.180 km ²	25,0
Превозни средства (пътнически, товарни, автобуси)	11.300	17.200	65,7
Пътни мостове (с дължина над 6 м)			90,0
Ж. П. състав (локомотиви, вагони)	6.080	6.502	93,5
Ж. П. мостове (с дължина над 10 м)	96	96	100,0
Сгради	401.000	1.730.000	23,2
Търговски кораби (до април 1945 г.)	434	583	74,5

«Αι θυσίαι της Ελλάδος στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο», Министерство на възстановяването, Атина 1946 (*Istoria*, vol. 16, p. 63).

3. Загубите на гръцкото търговско корабоплаване през Втората световна война⁷⁵

	Гръцкият флот на 1 септември 1939 г.		Гръцки съдове, изгубени към 2 септември 1945 г.		Загуби (%)	
		Бруто тонаж		Бруто тонаж		
Товарни съдове	500	1.766.352				
Пътнически съдове	55	49.995				
Океански кораби	1	16.690				
Разни	21	3.997				
Общо	577	1.837.034	432	1.346.520	74,8%	73,3%
Платноходи, платноходно -моторни и моторни съдове	713	55.057	551	52.634	77,3%	95,4%
Съвкупно	1.290	1.892.091	983	1.399.154		

В началото на войната гръцката търговска флота е на девето място в света, така че пълното ѝ въвличане на страната на Съюзниците (дори преди 28 октомври 1940 г.) е важен фактор. Гръцката търговска флота губи най-висок процент от brutния си тонаж в сравнение с другите големи флоти: следва я Великобритания с 54% от brutния си тонаж, изгубен по време на конфликта.

Vb. Миграцията по време на войната и след нея

Таблица 4. Миграция към Черна гора, 1941-1945

ОКРЪГ	Общо	Мъже	Жени
1. Андриевица	3.319	1.429	1.890
2. Бар	253	113	140
3. Биело поле	495	221	274
4. Котор	1.343	602	741
5. Даниловград	2.129	949	1.180
6. Дурмитор	876	404	472
7. Беране	2.515	1.200	1.315
8. Колашин	962	543	419
9. Никшич	2.099	980	1.119
10. Плевля	1.292	584	708
11. Подгорица	3.434	1.635	1.799
12. Цетине	1.899	925	974
ОБЩО	20.616	9.585	11.031

Luburić, p. 74.

75. Данните са събрани от Христос Е. Дуняс.

V–3. Откъс от доклад на федерален служител на Министерството на вътрешните работи на Германия до началника на цивилната администрация в Долна Щирия, по повод на масовите прогонвания на словенци (30 май 1941 г.)⁷⁶

Най-трудният проблем, който трябва да бъде решен в Долна Щирия, е да се прочисти долнощирийското национално тяло от чуждия славянски елемент, който не може да се подложи на процес на германизация. Ако регерманизацията на Долна Щирия въобще трябва да бъде успешна и този югоизточен край на Германския райх трябва да се превърне в надеждна бариера срещу винаги размирните Балкани, местното население трябва да бъде освободено от всякакви съставки, които расово или поведенчески саботират германизацията. Задачата на Щирийската патриотична асоциация може да успее единствено, ако почвата е съответно прочистена. Ето защо е планирана депортация (преместване) на населението, която ще бъде проведена на четири етапа, по начин, който се е доказал като успешен при подобни дейности в други, възвърнати територии на Райха (особено на изток).

Историческите основания за подобни мерки са повече от очевидни. Ясният възглед в полза на това действие трябва да остави настрана всички твърде човешки емоции, също характерни за немската природа, особено когато се има предвид безмилостната и разрушителна конфронтация, на която беше подложено немското население тук, в Долна Щирия, от онези, които сега трябва да напуснат.

Депортациите в Сърбия и частично в Хърватско трябва да се осъществяват с влакове, които могат да превозят 1000 души. Датата на осъществяване [на тази мярка] и увеличаването на броя влакове (за момента се планира да бъдат един или два дневно), все още не са определени.

Ferenc, p. 43.

Каква е целта на планираната депортация (преместване) на населението? Какви са последиците от този план?

V–4. Доклад от върховния комисар на провинция Любляна за програмата за дейностите в региона, 24 август 1942 г.

Относно поверителен документ №. 1362/2, с дата 16 август, си позволявам да направя преглед на програмите за дейностите, които възнамерявам да проведат в тази провинция. [...]

1. Проблемът със словенското население може да бъде решен по три начина:

- а. чрез неговото унищожаване;
- б. чрез депортации;
- в. чрез отстраняване на опозиционните елементи, което може да бъде постигнато посредством провеждането на твърда, но честна политика за обединяване на хората, с цел да се поставят основите на полезно и честно сътрудничество. Това ще ни даде възможност за асимилация, която може да се постигне само с течение на времето. Следователно ние трябва да решим кой метод ще използваме.

2. За масовите депортации на населението трябва да следваме предварително подготвена програма, която би трябвало да се проведе в рамките на цялата провинция. Ще бъде по-добре да се създадат трудови лагери, вместо лагери за интерниране, където хората остават безполезни.

- 3. Относно целта да се замести словенското население с италианско, трябва да бъде решено следното:
 - а. къде да бъде преместено словенското население;
 - б. откъде да се вземе подходящо италианско население, като в този случай трябва да се има предвид, че хората от северните и централните области са най-подходящи за заселване в словенските територии;
 - в. ако районът край границата трябва да бъде напълно италианизиран, трябва да бъде определена неговата ширина (20-30 км);
 - г. ако цялото словенско население трябва да бъде преместено, процесът трябва да започне в районите около границата, където словенците живеят под италианска власт.

По мое мнение пълното и дори частичното преместване на словенското население едва ли ще бъде възможно по време на войната.

Ferenc, pp. 73-74.

76. В периода между двете световни войни Германия смята словенската територия за немска и след окупацията ѝ иска да я анексира официално като южна граница на Райха. Това трябвало да се извърши в рамките на шест месеца (до края на 1941 г.). Словенците трябвало да бъдат депортирани или германизирани, и страната да бъде обитавана от немци.

Тъй като италианската „мека“ окупационна политика е неуспешна, военните и цивилните власти, следвайки инструкциите на Мусолини, предприемат същите мерки като германците в тяхната окупационна зона, т.е. разстрелване на заложници и масови екзекуции на пленени партизани, нелегални активисти на Освободителния фронт и жители на селища, подозирани във връзка със съпротивителното движение, които обаче са напълно невинни. За целия период на италианска окупация в провинция Любляна, италианските въоръжени сили избиват поне 416 лица и 238 групи с 1153 души, тоест общо 1569 души, без да се броят осъдените от военния съд в Любляна и депортираните. Крайната цел е „прочистването“ на словенската национална територия и подготовката ѝ за италианско заселване след войната.

Какви са приликите и разликите между германския и италианския план? Сравнете този извор с предишния.

У-5. Преследвания на германското малцинство в Румъния след войната

1. Всички мъже между 17-45 години подлежат на интерниране.
2. Също всички жени на възраст между 18-30 години.
3. Няма изключение за горепосочените категории, що се отнася до допускането, освен за жени с деца, по-малки от една година, и за тези, които страдат от заболяване, което ги прави нетрудоспособни. [...]
6. Всички, които подлежат на интерниране, трябва да бъдат доставени в съответните жандармерийски легиони, които ще ги заведат до сборните пунктове, създадени предварително от властите на полицията и местната жандармерия. Следва да се отбележи, че тези сборни пунктове трябва да бъдат разположени близо до железопътна гара.
7. Подлежащите на интерниране трябва сами да си осигурят храна до пристигането в сборните пунктове. След това храна ще им се дава от румънските власти (жандармите и полицията) за период от два до шест дни, в рамките на които ще получават поне едно топло ястие на ден.

Deportarea etnicilor germani din România în Uniunea Sovietică (1945), pp. 38–39.

Окупацията на Румъния от Червената армия води до началото на преследване на немското малцинство в страната. Много етнически немци са депортирани в СССР. Този документ е заповед № 32.475-S от генералния директор на полицията, съдържащ подробности относно интернирането (3 януари 1945 г.)

Носи ли съветската окупация свобода и демокрация в Румъния? Смятате ли за нормално да се депортират хора само въз основа на техния етнически произход? Дали всички депортирани са виновни? Интересува ли се някой от разграничаването на виновните, които следва да бъдат наказани, от останалите? Знаете ли за други случаи на колективна вина от историята на XX в.?

► И 51. Бежанци от Босна в Сърбия, 1941 г.

Milošević, Izbeglice i preseljenici, pr. 246.

Повече от 400 000 сръбски бежанци от всички югославски земи намират убежище на територията на окупирана Сърбия.

У-6. Лична бележка на британския премиер-министър Уинстън Чърчил, адресирана до британския министър на външните работи, относно депортацията на румънски граждани от немски етнически произход в Русия (19 януари 1945 г.)

Лична бележка на премиера
„Даунинг стрийт“ 10,
Уайтхол
19. I 1945
Серия № М 91/5

ДО МИНИСТЪРА НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

Струва ми се, че заемаме твърде активна позиция срещу депортацията на австрийци, саксонци и други немски или квазигермански елементи от Румъния в Русия, с цел работа. Като се има предвид всичко, което претърпя Русия и планираното нападение на Румъния срещу нея, многобройните армии, които Русия използва на фронта понастоящем, и ужасните условия за хората в много части на Европа, не разбирам защо

се казва, че руснаците допускат грешка, като искат 100-150 000 души от този вид да работят при тях под земята. Ние трябва да си припомним, че обещахме да оставим съдбата на Румъния основно в ръцете на руснаците. Не мога да смятам за грешно това, че руснаците вземат румънци от какъвто и да е произход, за да работят в руските мини, като се има предвид всичко, което се е случило.

19. 01. 1945 г.

Deportarea etnicilor germani din România în Uniunea Sovietică (1945), p. 31.

Оценете отношението на Уинстън Чърчил от морална гледна точка. Съобразено ли е то с Декларацията за човешките права, подкрепена от Обединените нации?

► И 52. Завръщането на словенската народна гвардия (домобранци) през юни 1945 г.

Словенската народна гвардия е основана през септември 1943 г. в Любляна, за да се сражава срещу Освободителния фронт. Тя е организирана от германците и членовете ѝ са предимно католици и антикомунисти. Германците, които не вярват на народните гвардейци, искат те да потвърдят лоялността си с публична клетвена церемония на рождения ден на Хитлер (20 април 1944 г.). В края на войната членове на Народната гвардия, заедно с Вермахта, се оттеглят в Австрия, където британците ги разоръжават като германски колаборационисти. През юни 1945 г. британците ги връщат. Между 7 000 и 11 000 са избити на различни места в Словения. Кланетата са пазени в тайна от обществеността в страната до 1975 г. През 80-те години на миналия век темата за масовите убийства, отговорността и болезнените последици за словенската нация започва да се дискутира свободно сред интелектуалците. След първите демократични избори през 1990 г., е проведена помирителна церемония в Кочевски Рог, където са най-големите масови гробове.

Ус. Промени в политическите системи

V–7. Предложението на Уинстън Чърчил за „процентно” споразумение⁷⁷

Румъния	Русия	90%	
	Другите	10%	
Гърция	Великобритания	90%	
	Другите	10%	
Югославия		50/50	
Унгария		50/50	
България	Русия	75%	90%
	Другите	25%	10%

България – своенравният съюзник на Третия райх, с. 96.

► И 53. Населението на Атина празнува пристигането на британската армия след освобождението

Istoria, 101.

Британските и американските знамена могат да се видят редом с гръцките и заедно със символите на ЕАМ и на Комунистическата партия (ККЕ).

V–8. Укрепване на властта на Националноосвободителното движение в Босна и Херцеговина

Предложение за решение за създаване на Конституция на Държавния антифашистки съвет за национално освобождение на Босна и Херцеговина, като най-висша законодателна и изпълнителна национално представителна организация на федеративна Босна и Херцеговина.

1 юли 1944 г.

Параграф 1

Въз основа на свободно изразената воля на народите на Босна и Херцеговина, и според решенията, взети на втората сесия на Антифашисткото вече на народното освобождение на Югославия, в Яйце, от 29 и 30 ноември 1943 г., Националното антифашистко вече на народното освобождение на Босна и Херцеговина се конституира в качеството си на върховен орган на държавната власт в Босна и Херцеговина, която е равноправна федеративна единица в Демократична Федеративна Югославия⁷⁸.

Zgonjanin et al. (ed.), p. 399.

През 1944 г. партизанските комунистически сили консолидират властта си над цяла Югославия, включително Босна и Херцеговина. В решенията, взети от Националното антифашистко вече на народното освобождение на Босна и Херцеговина, можем да видим как те работят систематично, за да постигнат комунистически монопол върху властта след войната.

Коментирайте факта, че изворът посочва „свободно изразената воля на народите”, въпреки че в Босна и Херцеговина нямало избори. Има ли подобен пример от вашата страна?

V–9. През май 1945 г. Йосип Хорват, журналист и историк, става свидетел на заминаването на усташите и пристигането на партизаните в Загреб

8 – Преминах през Тушканац. По пътя бях весел

77. Представено на Сталин на 9 октомври 1945 г.

78. По това време в Босна и Херцеговина не са провеждани демократични избори.

като дете – нямахме право да преминаваме по този път в течение на четири години и един месец. Толкова дребно нещо ме накара да почувствам, че свободата е дошла, че навлизаме в нов живот. Имах такова странно чувство в сърцето си, съзнанието на човек не може да схване, че страхът си е отишъл. [...]

9 – Пристигащата армия все още преминава през града, окъсана, но отлично въоръжена, истински бойци. [...] Апропо окъсаните и мръсни бойци: каква лъжа са всички тези рисувани картини на военни сцени. В тях войниците винаги са чисти, спретнати, добре сресани и обръснати. Това вече дори не е идеализация или стилизация, а чисто и просто глупост. [...]

14 – Поради горещото време спях лошо. Видях се с мама и отидох на разходка. Бях помолен да отида в HIBZ [Хърватски издателски библиографски институт], за да попълня някакви лични данни. Атмосферата бе депресираща. Един учител бе назначен за политически офицер в HIBZ и той нямаше и най-малка представа за какво става дума. Отидох въкъси с Фрицика. Там също имаше някаква паника, тъй като някакви униформени мъже отведоха Циго, но инцидентът се размина щастливо. Циго бе освободен след половин час. Беше загубил само безценния си комплект инструменти.

Josip Horvat, *Preživjeti u Zagrebu*, pp. 229-231.

Какво мислите за действията на новото партизанско правителство така, както са описани по-горе? Според вас, дали дневникът на Хорват е подложен на автоцензура?

► **И 54. Партизаните влизат в Загреб, 8 май 1945 г.**

Музей на град Загреб

Опишете снимката: очевидно ли е, че тя показва историческо събитие? Защо главният площад на Загреб е празен?

► **И 55. Митинг на площад „Бан Йелачич“ в Загреб, след като партизаните завземат властта (май 1945 г.)**

Галерия на Държавните архиви, Загреб

Защо главният градски площад е препълнен с хора, няколко дни след като партизаните са влезли в града? Какви биха могли да са вероятните мотиви за тяхното пристигане на митинга, организиран от новите власти?

V–10. Из доклад от заседание на Българската работническа партия (комунисти), на което са обсъждани присъдите на представители на бившия режим

20 януари 1945 г.

Дневен ред: Размяна на мисли по присъдите в двата процеса [...]

Министър Минчо Нейчев: Другарите народни обвинители постъпват съвършено неправилно. Търси се най-тежкото престъпление и се започва градация надолу. Със смърт искат да се накажат само най-виновните, а за по-малко виновните (в сравнение с тях) предвиждат по-малки наказания. Не се търси дали е извършено достатъчно престъпление, заслужаващо само по себе си смъртно наказание, а се гледа има ли други, извършили по-големи престъпления.

Георги Чанков: Линията на нашите обвинители не е линия на хора, които са политически заинтересовани за нанасянето на удар на тази камарила, а като на хора, които стоят настрана от цялата борба на народа и сега мерят кой колко

е виновен и пр. Не се чувствуват нашите народни обвинители като хора, които търсят и най-малкото, което ще докаже виновността на тези бандити...

Трайчо Костов: С линията на другарите обвинители по никакъв начин не можем да се съгласим. Предлагам – за регентите – смърт и за тримата... За съветниците – Севов и другите четирима да се осъдят на най-тежкото наказание... За първия кабинет на Филов: въпросът е ясен – смърт. [...]

За втория кабинет на Филов: също. [...]

Прието.

*Христоматия по История на България [1944-1948],
с. 484-485.*

Как са решени присъдите – на основание на истинска вина или по други критерии? Дали политическите лидери трябва да вземат тези решения или съответните съдебни институции?

V–11 и V–12.

Откъс от доклад на министъра на правосъдието за броя на хората, осъдени от Народния съд в България

ИЗ ДОКЛАД НА Д-Р МИНЧО НЕЙЧЕВ – МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
ДО НАЦИОНАЛНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕСТВЕНИЯ ФРОНТ

[...] За времето от 23. XII. 1944 до 31. III. 1945 г. Народният съд разгледа 145 дела с общо 10 907 подсъдими. От тях са осъдени: на смърт 2680, на доживотен затвор 1921, на 20 години лишаване от свобода – 19, на 15 години – 962, на 10 години – 727 и останалите 3241 на по-малко от 10 години. Конфискувани са имотите на почти всички осъдени.

Манов, с. 21.

Меморандум относно процесите и изпълнението на присъдите срещу т.нар. военнопредстъпници в освободените и сателитните страни

[До] г-н Кевъндиш Кенън
Южноевропейски отдел,
Държавен департамент
Вашингтон, Д.С.

Британско посолство във Вашингтон, 31 март 1945 г.

2. Въпреки че лицата, екзекутирани в резултат на неотдашните процеси в България, се причисляват общо към „военнопредстъпниците“, очевидно е от обвинителния акт и от всички обстоятелства около процесите, че тези процеси са действително политически по своя характер... За целта беше приет специален закон с обратна сила и се използва удобният случай, за да се отърват от много политици, враждебно настроени към тези, които са на власт сега.

3. Чистка от такъв характер, макар и проведена донякъде, би могла лесно да създаде вакуум в политическия живот на страната, което би улеснило дадено едностранно правителство да овладее властта и да установи диктатура.

България – своенравният съюзник на Третия райх, с. 222-223.

Когато знаете, че няколко десетки души са осъдени на смърт по време на Нюрнбергските процеси и че има по-малко осъдени в Япония, как обяснявате големия брой хора, екзекутирани от Народния съд в България? Как реагира британското посолство във Вашингтон на тези процеси?

► И 56. Топло посрещане на югославските македонски военни, политически и държавни лидери в освободено Скопие (13 ноември 1944 г.)

V–13. Откъс, описващ нахлуването на Червената армия в България и завземането на властта от Отечествения фронт

Четири и половина десетилетия датата 9. 09. 1944-та беше възпявана и въздигана като „народно антифашистко въстание“, като „социа-

листическа революция”. Всъщност това е един преврат с помощта на чужда държава, чиято войска влиза у нас, след като ни обявява война. Срещу Червената армия на Сталин у нас не е гръмнала пушка. Напротив. Тя беше посрещана като наша освободителка... Партизаните почнаха „триумфално” да слизат от горските пазви из селищата, да веят алени знамена и да вдигат лозунги. СМЪРТ НА ФАШИЗМА – СВОБОДА НА НАРОДА! Най-често срещаната и чуваната дума в онези дни беше СМЪРТ!

[...] Въстание нямаше. Защото ОФ - правителството получи властта без кръвопролитие. А кръв почнаха да проливат тъкмо те, нововластниците. От първия ден на своето господство. Това ставаше с мълчаливото одобрение на „братушките”.

Манов, с. 11-12.

Как вижда авторът промяната на режима? Каква е ролята на Червената армия, на партизаните и на Отечествения фронт в това събитие? Как я представят победителите?

► И 57. Белградчани посрещат българската армия

„Да живее братската българска армия!” – ето как белградчани посрещат своите съседи. България взема участие във Втората световна война, на страната на Антихитлеристката коалиция, между септември 1944 и май 1945 г. Българската армия, заедно с югославските партизани и части от Трети Украински фронт, се сражава на югославска, унгарска и австрийска територия.

Обобщаващи въпроси към дял Vc.

Какви са промените в политическата система във вашата страна след Втората световна война? Случват ли се други големи политически промени в следващите десетилетия и по какви причини? Сравнете своята страна и съседните страни.